

A falusi turizmus és a szociális háló

● **Budapest (MTI)**
A falusi turizmust az agrárszociális háló részévé kell tenni, szorgalmazta legutóbbi elnökségi ülésén a Magyar Falusi-Tanyai Gazda-Vendégfogadók, Vendégek Országos Érdekképviseleti Szövetsége – közölte Csáky Csaba, a szervezet elnöke hétfőn Budapesten. – Az agrárturizmust hazánkban is a fejlett nyugat-európai országokhoz hasonlóan a mezőgazdaság kiegészítő tevékenységként kellene kezelni – mondta Csáky.

Az agrárturizmus fejlesztésével csaknem egy évtizede próbálkoznak intézményesen Magyarországon, de eddig átütő országos eredményt nem sikerült elérni, de több helyi sikert igen – jelezte az elnök. Lengyelország, Románia és Szlovákia kapott támogatást a Phare-program keretében a falusi

turizmus fejlesztéséhez, viszont a térségben egyetlenként a magyar kormányservek e célból nem pályáztak uniós pénzre, így Magyarország több millió ECU-s támogatástól esett el az elmúlt évek során – hangzott Csáky Csaba. Jó alapot kínál szerinte a helyzet megváltozására, hogy az új kormány programja több helyen is megemlíti a falusi-tanyai vendéglátás támogatásának szükségességét. A falusi gazdák tényleges segítése érdekében a szövetség tárcákra lebontott programjavaslatot készít az illetékesek számára. Ezek között szerepel egyebek mellett a férőhely kialakításának támogatása, az oktatás segítése, valamint a környezetvédelmi feladatok megoldása is – ismertette a szövetség elnöke. Évek óta először az idén mintegy 200 millió forint áll rendelkezésre a falusi turizmus támogatására, amely pályázat útján nyerhető el – mondotta Csáky Csaba.

Kistelepülési tanítók találkozója

● **Lakitelek (MTI)**
 Több mint hetven pedagógus részvételével hétfőn kezdetét vette Lakiteleken a kistelepüléseken tanítók országos találkozója.

A továbbképzés jellegű összejövetelt a Magyar Iskolaszék Egyesület rendezte három – Az új nemzedékért, a Haza és haladás, illetve a lakiteleki népfőiskola – alapítvány támogatásával. A harmadik alkalommal megtartott rendezvény célja, hogy időszerű információkhoz, tapasztalatszerzéshez juttassa a kisiskolai pedagógusokat.

Az esemény fő szervezője, *Riczal Etelka*, a Magyar Demokrata Fórum országgyűlési képviselőcsoportját segítő oktatási szakértő elmondta: a térképeken esetleg meg sem található településeken, vagy tanyasi iskolákban dolgozó tanítók ma is lámpásai környezetüknek. Oktató-nevelő munkájuk mellett többnyire ők testesítik meg lakóhelyükön a

közművelődés, sőt esetenként a családgondozás intézményét is, miközben ugyanúgy küszködnek saját anyagi gondjaikkal, az infrastruktúra hiányával, mint tanítványaik családjai.

A szakmai programok – így a tankönyvkiadók bemutatkozása, a tankönyvfrókkal való találkozás és módszertani útmutatók – mellett a háromnapos összejövetel éppen ezért módot ad arra is, hogy a jelenlévők politikussokkal és a szakterca képviselőivel is megvitathassák legégetőbb problémáikat. Közöttük azt a kérdést, hogy mi lesz a kisiskolák sorsa, elhárul-e fejük felől a bezárás fenyegetettsége.

Környei László, az oktatási minisztérium államtitkár-jelöltje, a lakiteleki találkozó kedden késő délutánra tervezett fórumának előadója elmondta: noha minden egyes kisiskola jövőjét illetően azt a megoldást kell választani, ami a gyerekek és a településnek a legjobb.

● Egy kontinens keletje (3.)

Drakulák és mozdonyok világa

A gyönyörű Segesvár lerobbant házai. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Úgy hozta az élet, hogy mielőtt Erdélybe mentem, közvetlenül előtte Horvátországba vitt az utam, nem sokkal korábban pedig Lengyelországba, Poznan környékére. Ami Magyarországon, Erdélyben és Horvátországban közös: a kedélytelenség. Sokáig nem tudom feladni a Zágrád-Knin-Dubrovnik útvonal, s a tengerparti vendéglőiben felszolgáló, szomorú drakulákat. A vendéglátás mosolybiznisz, ebből nem sokat tapasztalhattam az utazó, annál inkább megértette az árszínvonal. Drágább a vacsora Horvátországban, mint egy azonos színvonalú itáliai helyen. Ugyanakkor nem bőséges, s egy kicsit konzum és izetlen, ha végigette a vendég, nehezen mondhatja, hogy „na, ilyen a horvát konyha”.

A tengerparti utcák Sibe-

nikben, Dubrovnikban is rendben vannak. Följebb azonban, a hegyoldalra fölkapaszkodó házak közt ma is romok várokoznak. És az utak mentén mindenütt. Néhol egy-egy kis falunak a falai meredeznek az égnek, s a lakók máig nem tértek vissza. Horvátország lőtt sebbe nem gyógyult be. Még érződik a vérszag, már érződik a lábadozás, s mindezek összes bizonytalansága. Az Európai Unió e bizonytalanságot kihasználva szeretné Horvátországot beledöngölni a Balkánba.

Visszakényszeríteni egy nem létező Jugoszláviába? Rövid távon így esetleg kevesebb „uniós probléma” lesz, hosszú távon azonban újabb katasztrófa lehet a következmény.

Rom Erdélyben is sok van. Nem a háború, hanem a Ceausescu rendszer romjai. Szászföld kiürült falvak, Segesvár lerobbant szász házai, amelyek közül kéregető gyerekek pattognak elő, amikor valaki arra jár. Vagy a Ma-

rosvásárhely és Segesvár közt Erzsébetváros, amelynek üresen maradt házaiba betelepült a nomád nyomor, s az új lakók, ha egy házat teljesen lelaktak, beköltöznek a következőbe.

A Ceausescu rendszer ötmilliárd nyugatnémet márkát kaszált annak fejébe, hogy a szászokat kiengedte Németországba. A recept egyszerű volt: tönkretenni, üldözni őket, a szabadulásnak azonban súlyos árat szabni. Így jártak el a zsidókkal is. A kilencvenes évek elején a szászok visszatértek volna Erdélybe, törvény is volt rá, hogy korábbi javaikat visszakaphatják, csak épp a gyakorlatban nem ment a dolog. Németországban maradnak hát az erdélyi szászok, lapot adnak ki, zenétáncos összejöveteleket rendeznek, s annyit tehetnek, hogy kultúrájuk alapvető értékeit megpróbálják menteni.

Segesváron a templomot és környezetét a müncheni Messerschmitt Alapítvány

tatarozza, restaurálja. Másutt is, csupa német vállalat dolgozik a tatarozásokon.

Marosvásárhely nincs annyira lerobbant, mint Segesvár vagy Erzsébetváros. Itt más bajok vannak. Március 15. megünneplése az idén is gondokat okozott, ha nem is akkorákat, mint a hírhedt fekete márciusban, amikor Sütő András fél szeremet kiverték. Az idén a marosvásárhelyi irodalmi folyóirat, a *Látó* szerkesztőségébe, Gálfalvi György szerkesztőhöz csődült be a megyei tanács tizenkét felháborodott munkatársa, a kérdésel: „Hogy képzelik, hogy ünnepi számot adnak ki március 15-ére?” A változás jele, hogy az ügy ezzel véget is ért, a hivatal emberei eltávoztak, s folytatás – egyelőre – nincs.

Amíg Kolozsváron, Bukarestben és Budapesten vitatkoznak, hogy legyen-e Mátyás király szülővárosának magyar egyetem, s ha igen, milyen, addig Marosvásárhelyen a befejezéséhez

közeledik egy zöld falú épület, amelynek most Katolikus Ifjúsági Központ a neve, s ahol felsőfokon fognak külföldi – nem csak humán – tárgyakat oktatni. Másutt is folyik egyetemi képzés. A Brassó melletti Háromfalu – Tatrang, Zajzon, Pürkerc – magyar iskolájában tanító Zágoni István felesége júniusban kapta meg a budapesti Kertészeti Egyetem diplomáját a kihelyezett, erdélyi képzésben. A fiatal család ezen az úton szeretne föl-emelkedni. A tanítói fizetés ugyanis havi nyolcvan dollárnak, mintegy tizenhét ezer forintnak felel meg. Újgazdagok azonban ott is vannak, s a háromfalusi csángó iskola tanítója azt reméli, hogy majd megbízást kapnak tőlük kerttervezésre.

Güztülésben nincs hiány a Brassó környéki csángó falvakban. Sőt nincs is becsülete másnak, csak a munkának. Az egyetlen nagyobb hírre jutott csángó költő, Zajzoni Rab István szülőházában vegyesbolt működik. A magyar népi kultúra egyik büszkeségét, az odavalló borricatáncot már alig tudja eljáráni valaki, elmuzsikálni is csak egy-egy ember. „Amíg ilyen szegények vagyunk, nem jut időnk a kultúrára” – így mondják.

Dolgoznak a lengyelek is. A szocializmus utolsó éveinek sikertült komoly károka okoznia a lengyel-magyar barátságban is, de a hagyomány nem pusztult ki teljesen. Szívélyesen és vidáman fogadják Lengyelországban az előre bejelentett magyarokat. A nagy és ép ország kihelyezte a rendszerváltás előtti – meg utáni – súlyos megpróbáltatásokat, s elindult fölfelé. Egy zloty körülbelül hatvan forintot ér, és már van pénzük rá, hogy a részletekre figyelhessenek: például tüzscapok csillognak még a szántóföldek széléin is. Nyoma sincs a kedélytelenségnek. Ma úgy látszik, hogy a közeljövő fejlődésében Erdély Románia mozdonyja lesz. De az egyáltalán nem biztos, hogy Lengyelország Közép-Európa mozdonyja akar lenni.

Előfordulhat, hogy csak simán leahagy bennünket. **Zselei Miklós**

A nemzetiségek háza ad otthont annak a magát magyarnak valló örmény származású közösségnek, mely azzal a céllal jött létre, hogy megismertesse kultúrájukat és hagyományait a szegedi polgárokkal.

Tavasszal alakult meg az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület Csongrád megyei szervezete. A tagok és az alapító – *Flórián Antal* színművész – hirdetés útján vették fel a kapcsolatot egymással. A közösségnek jelenleg tizennyolc tagja van.

– Nem is gondolni, hogy milyen sok magyar híresség tud örmény ősöket felmutatni: Agárdy Gábor, Moldován Stefánia, Kacsóh Pongrác – állítja Flórián Antal.

● **Szegediek közül kit említene?**
 – Például Issekutz Bélát, a Kossuth-díjas orvosprofesszort, Kövér Lászlót, a Bábszínház igazgatóját.

● „Nem kapni, hanem adni szeretnénk” Örmények Szegeden

A Kaukázus déli részén fekvő Örményország lakosai keresztény vallásúak. Ma a világban 4,15 millió örmény él, közülük kb. 3 millióan az őshazájában. A hazai, közel 15000 fős örmény kisebbség 95 százalékát erdélyi magyarörmények alkotják. I. Apafy Mihály fejedelem hívására, a török-tatár dúlás elől menekülve telepedtek le Erdélyben a XVII. században, és hozták létre a magyarrá vált örménység központjait: Szamosújvárat, Erzsébetvárost, Gyergyószentmiklóst és Csíkszékfővárosát. A trianoni béke-

szereződések, illetve a II. világháború után ezek a kolóniák szétszóródtak, nagy részük visszatért az anyaországba. A betelepült örménység hagyományos foglalkozása kezdetben a kereskedelem volt, a XIX. században viszont már fontos szerepet tölthettek be a közigazgatásban, a politikában, a tudomány és a művészetek területén. Az első állandó színház Kolozsvárott az ő anyagi támogatásával jött létre.

Tudatosítani bennük, hogy mi ugyan magyarok vagyunk, de amellet még örmények is, akik igen sokat tettek a magyar tudományért és kultúráért.

● **Milyen rendezvényeket tartanak?**
 – Örmény származásúak számára kulturális, identitásörző programokat, találkozókat szervezünk. Nemrégiben például az örménység betelepüléséről néztünk videofilmet.

● **Miből tartják fenn magukat?**
 – Tagdíjakból. Hosszú tá-

csaturján-koncertet tervezünk.

● **Honnan remélnék anyagi támogatást?**

– Szeretnénk önkormányzatot alapítani, mert ez az egyetlen lehetőség, hogy pénzhez jussunk és ápolhassuk hagyományainkat. Szegeden, az országban egyedülálló módon, még az is szóba került, hogy a kulturális egyesületek anyagi támogatásban részesüljenek városi közpénzekből. Ez persze a városi önkormányzat képviselőinek döntésétől függ. Szerencsére elkötelezett emberek állnak mellettünk, sokat köszönhetünk például dr. Rátkai Árpád főtanácsosnak.

● **Az önkormányzat felállításához száz szavazat szükséges. Gondolja, sikerül megnyerniük ennyi embert?**

– Reméljük, ha a szegediek megismernek bennünket, nem tekintenek ellenségnek, és lesz, aki az örményekre voksol. **Polgár Emese**

Ejtőernyőshalál

● **Szolnok (MTI)**
 Halálos baleset történt Szolnokon, a szandai réten. Mint Lengyel György, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság sajtófőnöke elmondta, a vizsgálat eddigi adatai szerint V. Géza 36 éves szolnoki lakos két barátjával egy Aivfun típusú vonóernyőt próbált ki. A kőtéllal gépkocsihoz rögzített ernyőt – üres állapotban – többször feleresztették. Miután rendelkezésre nem tapasztaltak, V. Géza a magasba emelkedett a biztonságosnak vélt ernyővel. A szemtanúk elmondták: mintegy 10-15 percig tartózkodott körülbelül 10 méter magasságban, amikor egy erős szellőkés leszakította az autóról a tartókeletet és elsodorta az ernyőt, amely a sportolóval együtt földhöz csapódott. A lezuhanó V. Géza a baleset során olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen életét veszítette.